

I VÄNTAN OCH FÖRVÄNTAN – OM BARNET OCH KRIGET

Väntan och förväntan. De båda ordens skillnader uppkommer naturligt då vi praktiserar dem i språkets labyrint.

Att vänta är naturligt när kyrkoåret är nytt och advent har inträtt. Ljusen tindrar i ögonen på barnen och de har börjat vänta på julens afton. Åtminstone var de så förr dvs. för femtio år sedan.

Om barnet hade varit snällt och uppfyllt vissa kriterier så fanns möjligheten till en avsevärd överraskning när julkvällen inträffade. När välståndet och leksakerna alltmer blev utökande till antal och storlek kom utbudet att vara mer självklart än överraskande. Det allt större "leksaker-fönstret" blev varuhus och senare breda och omfångsrika marknader.

Allt köps där med avsikt och noggrann planering. Barnet går därmed från en väntan till en förväntan. Nu kan man säga "att jag förväntar mig att få det och det". Som politiker med ett visst sinne för att täcka upp eventuella brister kan man höra att "Jag förväntar mig att budgeten håller". Då kan man indirekt framhålla att de eventuella brister som senare kan uppstå redan är försvarade.

Den grekiske författaren Konstantinos Kavafis skrev en gång en dikt under namnet: "I väntan på barbarerna...". Dikten kan tolkas som en sorts skrämselfikt, där han uttrycker farhågor från norr; kanske de oönskade vikingarna, som snart skall komma och våldföra sig på stad och land. Det betyder att folket i landet skapar sig föreställningar om det allra värsta dvs. våld från öst eller från norr, invasioner och krigstillstånd.

Jag kan tänka mig att en och annan invånare Afghanistan uttrycker farhågor inför de kommande Nato-styrkorna, som med vapen skall skydda, säkerställa ordning och uppehålla fred. Man borde här erinra sig en småländsk biskop, som påstod att "vad våldet må skapa är vanskligt och kort". Detta var på adertonhundratalet och nu i det begynnande tvåtusenetthundratalet borde dessa ord vara verklighet.

Men så är det inte. Det finns, inte helt överraskande, en övertro på militära insatser, inte bara som försvar, utan som ett aggressivt fredsdrivande instrument. Detta är det märkliga. Efter nittonhundratalets två förödande världskrig och ett antal småkrigshärdar som förgiftat hela kontinenter är det etiska förhållningssättet ändå naivt och barnsligt.

Till detta kommer att den soldat som inte ställer upp på att tjänstgöra i kommande utlandstjänst avskedas. Var finns demokratiska alternativ?

Konflikter löses inte med våld, ej heller med övergrepp och splitterbomber, precisionsbestämda eller inte. Civilbefolkningen blir alltid offer i en härva av förtryck.

Den amerikanska härskarhegemoin blir allt mer tydlig efter det kalla krigets upphörande. Tjugo år efter Berlinmurens fall står vi handfallna i ett Europa som behöver läkas och försonas. Såren i det forna Jugoslavien värker fortfarande.

Det ryska förtrycket i Tjetjenien, Georgien, Vitryssland, Ukraina etc. fortgår alltjämt. När nu också diktaturen Kina har köpt upp både USA och Afrika och har börjat att nagga Europa i kanten genom en lömsk greklandsmanöver - så är det svårt att se ljus på demokratins framtid.

Vi står väntande på ”barbarerna”. I enfalden tror vi att demokratin är något självklart, då vi gör affärer med Kina, då ”kinahus” upprättas och vänorter i all mening tillskapas. Men hur försvarar vi de förtryckta arbetarna i massproduktionens och livegenhetens stora lokaler? Vad händer med en fredspristagare i Kina? Om tjugo år finns det ingen produktion av Volvobilar på Hisingen i Göteborg, tro mig.

Vi har allt för tidigt glömt händelserna på Himmelska fridens torg. Vi kan inte utnyttja barbarerna – det är de som kommer att utnyttja oss. Är det en väntan eller förväntan, eller något annat?

Hans-Evert Renérius